

Asia C-218/20

**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä**

Jättämispäivä:

27.5.2020

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Tribunalul Mureș (Romania)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

10.12.2019

Kantajat:

Sindicatul Lucrătorilor din Transporturi, TD

Vastaaja:

SC Samidani Trans SRL

Pääasian kohde

Kanne, jonka kantaja, Sindicatul Lucrătorilor din Transporturi (kuljetusalan työntekijöiden ammattijärjestö), on nostanut jäsenensä TD:n nimissä ja lukuun ja jossa vastustetaan seuraamuksia koskevaa päätöstä.

Ennakkoratkaisupyynnön kohde ja oikeudellinen perusta

Sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista 17.6.2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 593/2008 (Rooma I) 3 ja 8 artiklan tulkinta

Ennakkoratkaisukysymykset

1) Sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista 17.6.2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 593/2008 (Rooma I) 8 artiklan tulkinta[:] onko työsopimukseen sovellettavan lain valinta esteenä sen valtion lain soveltamiselle, jossa työsuhteessa oleva työntekijä on tavallisesti tehnyt työnsä /

onko lainvalintamääräyksen olemassaolo esteenä asetuksen 8 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan soveltamiselle?

2) Sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista 17.6.2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 593/2008 (Rooma I) 8 artiklan tulkinta: muodostaako siinä valtiossa sovellettava vähimmäispalkka, jossa työntekijä on tavallisesti tehnyt työnsä, oikeuden, johon sovelletaan kyseisen asetuksen 8 artiklan 1 kohdan toisessa virkkeessä tarkoitettuja ”[säännöksiä] – –, joista ei voida sopimuksin poiketa sen lain mukaan, jota lakiviittauksen puuttuessa olisi sovellettu?

3) Sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista 17.6.2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 593/2008 (Rooma I) 3 artiklan tulkinta: merkitseekö se, että työsopimuksessa viitataan Romanian työlain säännöksiin, Romanian lain valintaa, kun otetaan huomioon, että Romaniassa on yleisesti tiedossa, että työnantaja määrittää ennalta työsopimuksen sisällön?

Unionin oikeussäännöt ja unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö, joihin viitataan

Sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista 17.6.2008 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 593/2008 (Rooma I), 3 artikla (Valinnanvapaus) ja 8 artikla (Työsopimukset)

Unionin tuomioistuimen tuomio 15.3.2011, Koelzsch (C-29/10, ECLI:EU:C:2011:151)

Kansalliset säännökset, joihin viitataan, ja asiaa koskeva kansallinen oikeuskäytäntö

Työlaki nro 53/2003 (Legea nr. 53/2003 privind Codul muncii), työaika koskeva 111 § ja lepoaika koskeva 133 §

Rajat ylittävien palvelujen tarjoamisen yhteydessä tapahtuvasta työsuhteesta olevien työntekijöiden lähettämisestä annettu laki nro 344/2006 (Legea nr. 344/2006 privind detaşarea salariaţilor în cadrul prestării de servicii transnaţionale)

1 §

”Tämän lain säännöksiä sovelletaan:

– –

b) Romanian alueelle sijoittautuneisiin yrityksiin, jotka lähettävät rajat ylittävien palvelujen tarjoamisen yhteydessä työsuhteesta olevia työntekijöitään

jonkin Euroopan unionin jäsenvaltion, Euroopan talousalueen tai Sveitsin valaliiton alueelle 4 §:n 2 momentissa säädettyin edellytyksin.”

4 §:n 2 momentti

”Tätä lakia sovelletaan, kun edellä 1 §:n b kohdassa tarkoitetut yritykset toteuttavat jonkin seuraavista rajat ylittävistä toimenpiteistä:

- a) Romanian alueella työsuhteessa olevan työntekijän lähettäminen – lähettävän yrityksen lukuun ja sen työnjohdon alaisena – lähettävän yrityksen ja Euroopan unionin jäsenvaltion, Euroopan talousalueen tai Sveitsin valaliiton alueella toimivan palvelusuorituksen vastaanottajan välisen sopimuksen mukaisesti edellyttäen, että kyseisen työntekijän ja lähettävän yrityksen välillä on olemassa työsuhde komennusjakson ajan;
- b) Romanian alueella työsuhteessa olevan työntekijän lähettäminen Euroopan unionin jäsenvaltion, Euroopan talousalueen tai Sveitsin valaliiton alueelle sijoittautuneen yritysryhmän toimipaikkaan tai tällaiseen yritysryhmään kuuluvaan yritykseen edellyttäen, että kyseisen työntekijän ja lähettävän yrityksen välillä on olemassa työsuhde komennusjakson ajan;
- c) työsuhteessa olevan työntekijän asettaminen tilapäistä työvoimaa välittävän yrityksen kautta sellaisen käyttäjäyrityksen palvelukseen, joka on sijoittautunut Euroopan unionin jäsenvaltion, Euroopan talousalueen tai Sveitsin valaliiton alueelle tai joka harjoittaa toimintaa niiden alueella, edellyttäen, että kyseisen työntekijän ja tilapäistä työvoimaa välittävän yrityksen välillä on olemassa työsuhde komennusjakson ajan.”

7¹ §

”Romanian alueelle sijoittautuneiden työnantajien kansainvälistä liikennettä harjoittaviin työntekijöihin, jotka on lähetetty työskentelemään rajoitetuksi ajaksi jonkin Euroopan unionin jäsenvaltion, Euroopan talousalueen tai Sveitsin valaliiton alueelle ja jotka eivät kuulu edellä 4 §:n 2 momentissa tarkoitettujen tilanteiden soveltamisalaan, sovelletaan tietyin muutoksin ja lisäyksin uudelleen julkaistun työlain nro 53/2003 43 §:n säännöksiä, ja heillä on saman lain 44 §:n 2 momentissa säädetty oikeudet.”

Työ- ja sosiaaliturvaministerin asetus nro 64/2003, jolla hyväksytään työsopimuksen puitemalli (Ordinul ministrului muncii și protecției sociale nr. 64/2003 pentru aprobarea modelului-cadru al contractului individual de muncă), jonka liitteessä I olevassa N kohdassa säädetään, että kaikissa Romaniassa tehdyissä työsopimuksissa täytyy ehdottomasti olla seuraava lauseke: ”Tämän työsopimuksen määräyksiä täydennetään työlain nro 53/2003 säännöksillä.”

Kansallisesta oikeuskäytännöstä mainitaan Tribunalul Mureșin (Mureșin alioikeus) 18.12.2018 antama ja ylemmässä oikeusasteessa sittemmin vahvistettu tuomio, jolla hylättiin kanne, jossa vaadittiin, että työnantajayritys velvoitetaan

maksamaan Itävallassa tieliikennealalla sovellettavan vähimmäispalkan, johon kantajalla mielestään oli oikeus asetuksen N:o 593/2008 nojalla, ja tosiasiallisesti saadun palkan välinen erotus. Tribunalul Mureș katsoi, että sopimuspuolet olivat valinneet työsopimukseen sovellettavaksi laiksi Romanian lain sekä sopineet, että kyseinen palkattu työntekijä ei suorittaisi työtehtäviään kiinteässä toimipaikassa vaan liikkuisi jatkuvasti eri toimipaikkojen välillä; Tribunalul Mureș katsoi myös, että asianomainen työntekijä oli saanut palkan lisäksi päivärahaa ja että työsopimuksen osapuolet olivat tarkoituksellisesti vahvistaneet palkan määrän Romanian leuina Itävallassa sovellettavan euromääräisen vähimmäispalkan sijasta. Tuomion mukaan myöskään se, että työvälineet (kuorma-autot) olivat pysäköityinä Itävallassa sijaitsevassa toimipaikassa, se, että paikka, johon kantaja palasi suoritettuaan tehtävänsä, sijaitsi Itävallassa, tai se, että kantaja teki tavallisesti työnsä sopimuksen täyttämiseksi Itävallassa, eivät olleet riittäviä tekijöitä, jotka sulkisivat pois mahdollisuuden valita Romanian laki työsopimukseen sovellettavaksi laiksi.

Yhteenveto tosiseikoista ja menettelystä pääasiassa

- 1 Ennakkoratkaisupyyntöä todetaan, että vastaajana oleva yritys oli palkannut TD:n, joka on kantajana olevan ammattijärjestön jäsen, kuorma-autonkuljettajaksi Euroopan unionin alueella harjoitettavaa toimintaansa varten. TD:n ja vastaajan välisessä työsopimuksessa todetaan seuraavaa: ”Tämän työsopimuksen ehtoja täydennetään työlain nro 53/2003 säännöksillä sekä yksikössä/alalla sovellettavilla työehtosopimuksilla” ja ”Tämän työsopimuksen tekemistä, täytäntöönpanoa, muuttamista, keskeyttämistä tai irtisanomista koskevat riita-asiat ratkaistaan aineellisesti ja alueellisesti toimivaltaisessa tuomioistuimessa sovellettavan lain mukaisesti.”
- 2 Ammattijärjestön jäsenen työpaikan osalta työsopimuksessa ei mainittu työsuorituksen tekemisen täsmällistä paikkaa.
- 3 Tribunalul Mureșissa nostetussa kanteessa vaadittiin muun muassa, että vastaaja velvoitettaisiin maksamaan ammattijärjestön jäsenelle palkka, johon hänellä on oikeus asetuksen (EY) N:o 593/2008 (Rooma I) nojalla, toisin sanoen tosiasiallisesti saadun palkan ja Saksassa tieliikennealalla sovellettavan vähimmäispalkan välinen erotus sekä 13. ja 14. kuukausipalkka, joihin hänellä olisi ollut oikeus asetuksen (EY) N:o 593/2008 (Rooma I) nojalla luettuna yhdessä Saksan vähimmäispalkkalain (Mindestlohngesetz - MiLoG) 1 §:n 2 momentin kanssa, siten, että määrät korjattaisiin inflaatiokertoimella maksupäivän mukaan, korotettuna lainmukaisilla koroilla kunkin tällä tavoin lasketun määrän kuukausittaisesta eräpäivästä lukien.
- 4 Vastakanteessaan vastaaja SC Samidani Trans SRL esitti puolustukseksensa, että työsopimuksen osapuolet olivat valinneet sovellettavaksi laiksi Romanian lain ja ettei Rooma I -asetuksen 8 artiklaa näin ollen voitu soveltaa.

- 5 Tässä tilanteessa Tribunalul Mureș päätti kantajana olevan ammattijärjestön pyynnöstä esittää unionin tuomioistuimelle kysymyksiä asetuksen N:o 593/2008 3 ja 8 artiklan tulkinnasta.

Pääasian asianosaisten keskeiset perustelut

- 6 Vaatimuksensa tueksi TD esittää, että vaikka työsopimus rekisteröitiin Romaniassa, sopimusta täytettäessä hän työskenteli tavallisesti Saksassa; näin ollen hänellä on mielestään oikeus Saksassa säädettyyn vähimmäispalkkaan eikä Romaniassa säädettyyn vähimmäispalkkaan, jota hänelle on maksettu. TD vetoaa tältä osin unionin tuomioistuimen 15.3.2011 antamaan tuomioon Koelzsch (C-29/10, ECLI:EU:C:2011:151).
- 7 Ammattijärjestön jäsen korostaa, että paikka, josta kuljetustoimeksiannot alkoivat ja jossa ohjeet annettiin, oli Saksa, että työvälineet – käsiteltävässä asiassa kuorma-autot – olivat pysäköityinä Saksan alueella, että kuljetusten kohdepaikat ja tavarankuljetuspaikat olivat pääasiassa Saksassa ja että paikka, johon hän palasi työtehtävät suoritettuaan, sijaitsi Saksassa.

Tiivistelmä ennakkoratkaisupyynnön perusteista

- 8 Ensimmäisellä kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelelee lähinnä, onko asetuksen N:o 593/2008 8 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että jos työntekijä tekee tavallisesti työsopimuksessa sovitun työn jossain muussa kuin siinä valtiossa, jonka lain sopimuspuolet ovat nimenomaisesti valinneet sovellettavaksi laiksi, kansallinen tuomioistuin voi kyseisen säännöksen viimeisen virkkeen nojalla estää sopimuspuolten valitseman lain soveltamisen, kun kaikista olosuhteista ilmenee, että työsopimus liittyy läheisemmin johonkin toiseen valtioon.
- 9 Toisella kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii selvittämään, muodostaako siinä valtiossa sovellettava vähimmäispalkka, jossa palkattu työntekijä on tavallisesti tehnyt työnsä, oikeuden, johon sovelletaan kyseisen asetuksen 8 artiklan 1 kohdan toisessa virkkeessä tarkoitettuja ”[säännöksiä] – –, joista ei voida sopimuksin poiketa sen lain mukaan, jota lakiviittauksen puuttuessa olisi sovellettu”.
- 10 Jos tähän kysymykseen vastataan kieltävästi, työntekijään sovelletaan edelleen sen valtion vähimmäispalkkaa, jonka lain sopimuspuolet ovat nimenomaisesti valinneet, siinäkin tapauksessa, että sen valtion, johon sopimus liittyy läheisemmin, laissa säädetty vähimmäispalkka on suurempi ja tästä aiheutuu vahinkoa työntekijälle.
- 11 Jos tähän kysymykseen sitä vastoin vastataan myöntävästi, sopimukseen olisi sovellettava kahta eri lakia, eli nimenomaisesti valittua lakia sekä lakia, joka

sisältää ”[säännökset] – –, joista ei voida sopimuksin poiketa sen lain mukaan, jota lakiviittauksen puuttuessa olisi sovellettu”.

- 12 Kolmannella kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin haluaa selvittää, tarkoittaako se, että työnantaja käyttää vakiomuotoista työsopimusta, jonka sanamuoto on ennalta määritetty kansallisella säännöksellä tai määräyksellä ja johon on ehdottomasti sisällytettävä lauseke, jonka mukaan kyseiseen sopimukseen sovelletaan Romanian työlainsäädäntöä, sitä, että sovellettava laki on Romanian laki.
- 13 Jos unionin tuomioistuin toteaa, että tällainen kansallinen lainsäädäntö ja käytäntö ovat ristiriidassa asetuksen N:o 593/2008 3 artiklan kanssa, kansallinen tuomioistuin voi poistaa sopimuksesta kyseisen pakollisen lainvalintalausekkeen.